

Sesijas dokuments

B9-0162/2023

6.3.2023

REZOLŪCIJAS PRIEKŠLIKUMS

iesniegts saskaņā ar Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu

par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu eļļas rapsi MON 94100 (MON-94100-2), sastāv vai ir ražoti no tā (D086347/01 – 2023/2537(RSP))

Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komiteja

Atbildīgie deputāti: *Martin Häusling, Anja Hazekamp, Sirpa Pietikäinen, Günther Sidl*

Eiropas Parlamenta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu eļļas rapši MON 94100 (MON-94100-2), sastāv vai ir ražoti no tā (D086347/01 – 2023/2537(RSP))

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu eļļas rapši MON 94100 (MON-94100-2), sastāv vai ir ražoti no tā (D086347/01),
- ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību¹ un jo īpaši tās 7. panta 3. punktu un 19. panta 3. punktu,
- ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētās Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas 2022. gada 14. decembra balsojumu, nesniedzot atzinumu, un pārsūdzības komitejas 2023. gada 24. janvāra balsojumu, atkal nesniedzot atzinumu,
- ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu²,
- ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (EFSA) 2022. gada 20. jūnijā pieņemto atzinumu, kas publicēts 2022. gada 22. jūlijā³,
- ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas, kurās ir pausti iebildumi pret atļauju izmantot ģenētiski modificētus organismus (“ĢMO”)⁴,

¹ OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.

² OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

³ EFSA Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos zinātniskais atzinums par ģenētiski modificēta eļļas rapša MON 94100 izmantošanu pārtikā un dzīvnieku barībā saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003 (pieteikums EFSA-GMO-NL-2020-169/109), *EFSA Journal*, 2022, 20(7):7411 <https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.2903/j.efsa.2022.7411>

⁴ Parlaments astotā sasaukuma laikā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret atļauju piešķiršanu ĢMO. Turklāt devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis šādas rezolūcijas:

- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZHGOJG (SYN-000JG-2), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (OV C 202, 28.5.2021., 11. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A2704-12 (ACS-GM005-3), sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 202, 28.5.2021., 15. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas

– ņemot vērā Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu,

- satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs vai četras atsevišķas modifikācijas MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 un DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 202, 28.5.2021., 20. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu *LLCotton25* (ACS-GHØØ1-3), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 208, 1.6.2021., 2. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 89788 (MON-89788-1), sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 208, 1.6.2021., 7. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un apakškombinācijas MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un NK603 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 208, 1.6.2021., 12. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs, četri vai pieci no vienkāršiem transformācijas notikumiem Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 un GA21, sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 208, 1.6.2021., 18. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 14. maija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 323, 11.8.2021., 7. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ar kuru atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2018/1111 (OV C 415, 13.10.2021., 2. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (OV C 415, 13.10.2021., 8. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 87460 × MON 89034 × MIR162 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs vai četri no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 87460, MON 89034, MIR162 un NK603, vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 415, 13.10.2021., 15. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87751 × MON 87701 × MON 87708 × MON 89788, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 445, 29.10.2021., 36. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 87427 × MON 89034 × MIR162 × MON 87411 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem MON 87427, MON 89034, MIR162 un MON 87411, sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 445, 29.10.2021., 43. lpp.).
 - Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MIR604 (SYN-IR6Ø4-5), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 445, 29.10.2021., 49. lpp.).

– ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas

- Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 88017 (MON-88Ø17-3), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 445, 29.10.2021., 56. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2020. gada 17. decembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 (MON-89Ø34-3), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 445, 29.10.2021., 63. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu GHB614 × T304-40 × GHB119, sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 474, 24.11.2021., 66. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 11. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificēto kukurūzu MZIR098 (SYN-ØØØ98-3), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (OV C 474, 24.11.2021., 74. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas DAS-81419-2, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 99, 1.3.2022., 45. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas DAS-81419-2 × DAS-44406-6, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 99, 1.3.2022., 52. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu 1507 × MIR162 × MON810 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem 1507, MIR162, MON810 un NK603, sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 99, 1.3.2022., 59. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2021. gada 7. jūlija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt 11 (SYN-BTØ11-1), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 99, 1.3.2022., 66. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 15. februāra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas GMB151 (BCS-GM151-6), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (OV C 342, 6.9.2022., 22. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 15. februāra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu GHB614 (BCS-GHØØ2-5), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 342, 6.9.2022., 29. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 9. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu GHB811 (BCS-GH811-4), sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 347, 9.9.2022., 48. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 9. marta rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu eļļas rapsi 73496 (DP-Ø73496-4), sastāv vai ir ražoti no tā (OV C 347, 9.9.2022., 55. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 6. aprīļa rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87769 × MON 89788, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 434, 15.11.2022., 42. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 23. jūnija rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu DP4114 × MON 810 × MIR604 × NK603 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi vai trīs no vienkāršiem transformācijas notikumiem DP4114, MON 810,

priekšlikumu,

- A. tā kā Beļģijā bāzētais uzņēmums “Bayer Agriculture BV” Amerikas Savienotajās Valstīs bāzētā uzņēmuma “Bayer CropScience LP” vārdā 2020. gada 29. oktobrī Nīderlandes kompetentajai iestādei saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 5. un 17. pantu iesniedza pieteikumu, kurā lūgts atļaut laist tirgū tādus pārtikas produktus, pārtikas sastāvdaļas un dzīvnieku barību, kas satur ģenētiski modificētu eļļas rapsi MON 94100 (“ĢM eļļas rapsis”), no tā sastāv vai ir no tā ražoti; tā kā pieteikums attiecas arī uz tādu produktu laišanu tirgū, kas satur ĢM eļļas rapsi vai sastāv no tā, izmantošanai veidos, kas nav pārtika un dzīvnieku barība, izņemot audzēšanu;
- B. tā kā 2022. gada 20. jūnijā *EFSA* pieņēma labvēlīgu atzinumu par ĢM eļļas rapša atļaušanu, kas tika publicēts 2022. gada 22. jūlijā;
- C. tā kā ĢM eļļas rapsis piešķir noturību pret herbicīdu dikambu;

Trūkst komplementāro herbicīdu novērtējuma

- D. tā kā Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 503/2013⁵ ir prasīts novērtēt, vai paredzamā lauksaimniecības prakse ietekmē pētīto beigupunktu rezultātus; tā kā saskaņā ar minēto īstenošanas regulu tas jo īpaši attiecas uz augiem, kas ir izturīgi pret herbicīdiem;
- E. tā kā lielākā daļa ĢM kultūraugu ir ģenētiski modificēti, lai tie būtu izturīgi pret vienu vai vairākiem komplementāriem herbicīdiem, kurus var izmantot visā ĢM kultūraugu audzēšanas laikā, attiecīgajam kultūraugam neiznīkstot, kā tas būtu pret herbicīdiem neizturīgu kultūru gadījumā; tā kā vairākos pētījumos konstatēts, ka herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu audzēšanā vairāk izmanto komplementārus herbicīdus, un tas lielā mērā notiek tādēļ, ka ir parādījušās herbicīdizturīgas nezāles⁶;
- F. tā kā herbicīdizturīgu ĢM kultūru izmantošanas dēļ lauksaimnieki ir iesaistīti nezāļu apsaimniekošanas sistēmā, kas lielā mērā vai pilnībā ir atkarīga no herbicīdiem, un tas tiek darīts, paredzot piemaksu par ĢM sēklām, ko var pamatot tikai tā, ka lauksaimnieki, kas iegādājas šādas sēklas, izsmidzina arī komplementāru herbicīdu; tā

MIR604 un NK603, sastāv vai ir ražoti no tās (OV C 32, 27.1.2023, 6. lpp.)

- Eiropas Parlamenta 2022. gada 23. jūnija rezolūcija par Komisijas 2022. gada 19. maija Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/797, ar ko atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu NK603 × T25 × DAS-40278-9 un tās apakškombināciju T25 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (OV C 32, 27.1.2023, 14. lpp.).
- Eiropas Parlamenta 2022. gada 13. decembra rezolūcija par projektu Komisijas Īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A5547-127 (ACS-GM006-4), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2022)0433).

⁵ Komisijas 2013. gada 3. aprīļa Īstenošanas regula (ES) Nr. 503/2013 par ģenētiski modificētas pārtikas un barības atļauju pieteikumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 un par Komisijas Regulas (EK) Nr. 641/2004 un Komisijas Regulas (EK) Nr. 1981/2006 grozījumiem (OV L 157, 8.6.2013., 1. lpp.).

⁶ Sk., piemēram, *Bonny, S.*, “*Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds and Herbicides: Overview and Impact*”, *Environmental Management*, 2016. gada janvāris; 57(1), 31.–48. lpp., <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738> un *Benbrook C.M.*, “*Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. - the first sixteen years*”, *Environmental Sciences Europe*; 2012. gada 28. septembris, sēj. 24(1), <https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24>

kā pastiprināta paļaušanās uz dikambu saimniecībās, kurās audzē ĢM eļļas rapsi, paātrinās pret dikambu rezistentu nezāļu rašanos un izplatību un tādējādi radīs vajadzību vēl vairāk izmantot herbicīdus, proti, apburto loku, ko dēvē par “herbicīdu skrejceliņu” (*herbicide treadmill*); tā kā tā rezultātā negatīvā ietekme, ko rada pārmērīga paļaušanās uz herbicīdiem, pasliktinās augsnes veselību, ūdens kvalitāti un bioloģisko daudzveidību virs un zem zemes virskārtas, kā arī palielinās cilvēku un dzīvnieku ekspanētību, iespējams arī caur lielāku herbicīdu atlieku daudzumu pārtikā un barībā;

- G. tā kā dikamba ir ļoti gaistoša viela, proti, pēc lietošanas tā var izgarot gaisā, tikt nesta ar vēju un vēlāk nonākt zemē, kur tā saskaras ar cilvēkiem un augiem, kas nav mērķa augi, t. i., vīnogulājiem, kokiem un krūmiem un potenciāli nodarīt tiem nopietnu kaitējumu, jo īpaši tad, ja iedarbība notiek vairāku gadu garumā; tā kā Amerikas Savienotajās Valstīs, kopš 2018. gadā ieviesa jaunu pret dikambu izturīgu ĢM sojas pupu un kokvilnas kultūru sistēmu, valsts regulatīvās iestādes ir saņēmušas desmitiem tūkstošu sūdzību par nopietnu kaitējumu, ko dikamba nodarījusi kultūraugiem, kokiem un citiem veģetācijas veidiem, un tā rezultātā ir noteikti stingrāki ierobežojumi attiecībā uz to, kad un kā dikambu var izsmidzināt nākamajā veģetācijas periodā;
- H. tā kā dikamba izplatās pa gaisu un nodara kaitējumu tuvējiem kultūraugiem, kokiem un vīnogulājiem, tas ir radījis šķelšanos lauksaimnieku grupu un lauku īpašumu kaimiņu starpā un izraisījis plašu tiesvedību par zaudētu ražu un atkārtotas stādīšanas izmaksām; tā kā Amerikas Savienoto Valstu vadošā uzņēmuma sojas pupu sēklu nozarē dibinātājs ir norādījis, ka dikamba ir nodarījusi lielāku kaitējumu Amerikas lauksaimniecībai nekā viss cits, ko viņš ir pieredzējis savas dzīves laikā⁷; tā kā 2020. gadā federālā tiesa nolēma, ka Vides aizsardzības aģentūra (*EPA*) ir pārkāpusi likumu, apstiprinot dikambas produktus un ignorējot skaidrus pierādījumus, ka jaunā herbicīdu un ģenētiski modificēto sēklu kombinācija radīs plašu kaitējumu kultūraugiem⁸; tā kā 2020. gada 27. oktobrī, neraugoties uz minēto tiesas nolēmumu, *EPA* apstiprināja dikambas herbicīdu lietošanu attiecībā uz ĢM kokvilnu un sojas pupu kultūrām uz pieciem gadiem, nosakot papildu ierobežojumus⁹; tā kā *EPA* nesen paziņoja par vēl vienu ierobežojumu kopumu attiecībā uz to, kad drīkst izsmidzināt dikambu¹⁰, tomēr joprojām pastāv šaubas par to, cik jaunie ierobežojumi būs efektīvi, ņemot vērā minētajai ķīmiskajai vielai raksturīgo gaistamību;
- I. tā kā *Heartland* pētījums — klīniskais pētniecības projekts, kas tiek īstenots Amerikas Savienoto Valstu 13 štatu slimnīcās un ko finansē *Heartland Health Research Alliance (HHRA)*, — ir izstrādāts, lai noteiktu, vai aizvien lielāka saskare ar herbicīdiem, tostarp dikambu, pirmsdzemdību periodā izraisa vai veicina biežākas un/vai smagāku nelabvēlīgu ietekmi uz grūtniecību un bērnu attīstību; tā kā *HHRA* pārbaudīja urīna paraugus, kas ņemti Midvestas reģiona grūtniecēm pirms pret dikambu izturīgu sojas pupu laišanas tirgū, un salīdzināja tos ar citu paraugu kopumu pēc plaši izplatītās pret dikambu izturīgo sēklu stādīšanas; tā kā *HHRA* iegūtie biomonitoringa dati ir pirmie

⁷ <https://www.agriculture.com/news/crops/harry-stine-takes-off-the-gloves-regarding-dicamba>

⁸ <https://www.theguardian.com/us-news/2020/jun/04/monsanto-herbicide-court-overrules-epa>

⁹ [https://investigatamidwest.org/2020/10/27/epa-allows-use-of-dicamba-through-2025-with-new-restrictions/?ct=t\(RSS_EMAIL_CAMPAIGN\)](https://investigatamidwest.org/2020/10/27/epa-allows-use-of-dicamba-through-2025-with-new-restrictions/?ct=t(RSS_EMAIL_CAMPAIGN))

¹⁰ <https://www.epa.gov/pesticides/epa-approves-label-amendments-further-restrict-use-over-top-dicamba-minnesota-and-iowa>

pasaulē, ar kuru palīdzību veikts novērtējums par to, vai pret dikambu izturīgas sēklas un saistītā pieaugošā dikambas izmantošana palielina cilvēka eksponētību;

- J. tā kā *HHRA* dati tika publiskoti Amerikas Sabiedrības veselības asociācijas ikgadējā sanāksmē 2022. gada novembrī un apliecina, ka plaši izplatītās pret dikambu izturīgu sojas pupu stādīšanas rezultātā aptuveni trīs reizes vairāk sieviešu ir pakļautas dikambas iedarbībai un ka pret dikambu izturīgu sojas pupu stādīšanas un apsmidzināšanas rezultātā vidējais dikambas līmenis pārbaudītajos urīna paraugos ir vairāk nekā trīskāršojies¹¹; tā kā, ņemot vērā neseno un straujo cilvēka saskares ar dikambu pieaugumu, *HHRA* ir mudinājusi *EPA* atkārtoti izvērtēt dikambas ietekmes uz cilvēka organismu caur elpošanu iespējamību un līmeni, īpašu uzmanību pievēršot negatīvas ietekmes uz grūtniecību un jaundzimušo attīstību riskam¹²;
- K. tā kā zinātniski recenzētajā žurnālā “*International Journal of Epidemiology*” tika publicēts Amerikas Savienoto Valstu valdības zinātnieku 2020. gada pētījums, kurā konstatēts, ka intensīva dikambas izmantošana palielina aknu un intrahepatisko žultsvadu vēža attīstības risku to cilvēku vidū, kas strādā ar šo vielu; tā kā pētījumā norādīts, ka ir sagaidāms, ka pret dikambu izturīgu ĢM kultūraugu nesēnā apstiprināšana turpmākajos gados palielinās dikambas izmantošanu lauksaimniecībā¹³, un *HHRA* Pesticīdu lietošanas datu sistēma apstiprina, ka tas tā ir, jo Amerikas Savienoto Valstu Midvestas reģionā dikambu patlaban lieto 10 reizes lielākā apjomā nekā pirms desmit gadiem¹⁴;
- L. tā kā Savienības apstiprinājums ĢM eļļas rapsim neatbilstu starptautiskajām saistībām attiecībā uz pesticīdu samazināšanu¹⁵, ņemot vērā to, ka valstīs, kurās audzē pret dikambu izturīgus ĢM kultūraugus, pieaug dikambas ietekme uz cilvēkiem un vidi, kā arī potenciāli nopietni ar to saistītie veselības traucējumi;
- M. tā kā tiek uzskatīts, ka novērtējums par ĢM augos konstatējamām herbicīdu atliekām un metabolītiem ir ārpus *EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos kompetences, un tādēļ to neveic kā daļu no ĢMO apstiprināšanas procesa;

Dalībvalstu piezīmes

- N. tā kā triju mēnešu apspriešanās periodā dalībvalstis iesniedza *EFSA* savas piezīmes¹⁶; tā kā šīs kritiskās piezīmes ietver norādes, ka novērtējums neattiecas ne uz dikambas herbicīda, ne tās metabolītu atlieku daudzumiem novāktajā ražā, ka būtu jāpārbauda, vai no trešām valstīm importētajos no ĢM eļļas rapša ražotajos materiālos nav pārsniegts

¹¹ https://hh-ra.org/wp-content/uploads/2022/11/HHRA_Dicamba_Comments_10-17-22.docx-1.pdf

¹² Turpat.

¹³ *Lerro, C.C., Hofmann, J.N., Andreotti, G., Koutros, S., Parks, C.G., Blair, A., Albert, P.S., Lubin, J.H., Sandler, D.P., Beane Freeman, L.E.*, “*International Journal of Epidemiology*”, 2020. augusts; 49(4), 1326.–1337. lpp., <https://academic.oup.com/ije/advance-article-abstract/doi/10.1093/ije/dyaa066/5827818?redirectedFrom=fulltext>

¹⁴ <https://hh-ra.org/projects/measuring-pesticide-use/interactive-herbicide-use-tables/>

¹⁵ 2022. gada decembrī Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bioloģisko daudzveidību Pušu konferences 15. sesijā tika panākta vienošanās par globālu bioloģiskās daudzveidības satvaru, kas ietver globālu mērķrādītāju pesticīdu radīto risku samazināšanai vismaz par 50 % līdz 2030. gadam (sk. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/lv/ip_22_7834)

¹⁶ Dalībvalstu piezīmes, kas pieejamas *EFSA OpenEFSA* portālā: <https://open.efsa.europa.eu/>

Savienībā noteiktais maksimāli pieļaujamais dikambas atlieku līmenis, ka nav iespējams izteikt atzinumu par ĢM eļļas rapša nekaitīgumu, ņemot vērā datu trūkumu lietā, kas saistīta ar Īstenošanas regulas (ES) Nr. 503/2013 prasībām, ka toksikoloģiskie pētījumi liecina par ĢM eļļas rapša ietekmi uz dažādiem orgāniem, kā arī uz fizioloģiskajiem beigupunktiem žurku organismā un ka monitoringa plāns neatbilst Eiropas Parlamenta Direktīvas 2001/18/EK¹⁷ prasībām un tādēļ ir jāgroza;

Savienības starptautisko saistību ievērošana

- O. tā kā ANO īpašā referenta jautājumos par tiesībām uz pārtiku 2017. gada ziņojumā konstatēts, ka jo īpaši jaunattīstības valstīs bīstamiem pesticīdiem ir katastrofāla iedarbība uz veselību¹⁸; tā kā ANO ilgtspējīgas attīstības 3. mērķa 9. apakšmērķis ir līdz 2030. gadam būtiski samazināt to nāves gadījumu un slimību skaitu, ko izraisa bīstamas ķīmiskas vielas un gaisa, ūdens un augsnes piesārņojums un kontaminācija¹⁹; tā kā ĢM eļļas rapša importa atļaušana palielinātu pieprasījumu pēc šīs kultūras, kuru paredzēts apstrādāt ar dikambu, tādējādi palielinot darba ņēmēju un vides eksponētību trešās valstīs; tā kā, ņemot vērā herbicīdu lietošanu lielākos daudzumos, īpašas bažas rada lielākas darba ņēmēju un vides eksponētības risks saistībā ar ĢM kultūraugiem, kas izturīgi pret herbicīdiem;
- P. tā kā Savienība ir pievienojusies ANO Konvencijai par bioloģisko daudzveidību (ANO KBD), saskaņā ar kuru pusēm ir pienākums nodrošināt, ka to jurisdikcijā vai pārvaldībā veiktās darbības neizraisa kaitējumu videi citās valstīs²⁰;
- Q. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ģenētiski modificēta pārtika un barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību vai vidi un ka Komisija, izstrādājot savu lēmumu, ņem vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus pamatotus faktorus, kas attiecas uz izskatāmo jautājumu; tā kā šādiem leģitīmiem faktoriem būtu jāietver Savienības saistības saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem, Parīzes klimata nolīgumu un ANO KBD;

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

- R. tā kā Augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības pastāvīgās komitejas 2022. gada 14. decembra balsojuma dēļ netika sniegts atzinums, proti, dalībvalstu kvalificēts balsu vairākums neatbalstīja atļaujas piešķiršanu; tā kā arī pārsūdzības komitejas 2023. gada 24. janvāra balsojumā atzinums netika sniegts;
- S. tā kā Komisija atzīst, ka pašreizējā prakse ir problemātiska, proti, ka lēmumus par ĢMO atļaušanu joprojām pieņem Komisija, lai gan dalībvalstis ar kvalificētu balsu vairākumu nav atbalstījušas šādu atļauju izsniegšanu, un tas ir liels izņēmums kopējā produktu

¹⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/18/EK (2001. gada 12. marts) par ģenētiski modificētu organismu apzinātu izplatīšanu vidē un Padomes Direktīvas 90/220/EEK atcelšanu — Komisijas deklarācija (OV L 106, 17.4.2001., 1. lpp.).

¹⁸ <https://www.ohchr.org/en/documents/thematic-reports/ahrc3448-report-special-rapporteur-right-food>

¹⁹ <https://indicators.report/targets/3-9/>

²⁰ ANO Konvencija par bioloģisko daudzveidību, 3. pants: <https://www.cbd.int/convention/articles/?a=cbd-03>

atļaušanas kārtībā, taču kļuvis par normu, kad tiek pieņemti lēmumi par atļauju piešķiršanu ĢM pārtikai un dzīvnieku barībai;

- T. tā kā Parlaments astotajā sasaukumā kopumā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret tādu ĢMO laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā (33 rezolūcijas), un pret ĢMO audzēšanu Savienībā (trīs rezolūcijas); tā kā devītajā sasaukumā Parlaments jau ir pieņēmis 30 iebildumus pret atļauju laist tirgū ĢMO; tā kā neviena no minētajiem ĢMO atļaušanai nav sniegts pozitīvs atzinums ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu; tā kā iemesli, kuru dēļ dalībvalstis neatbalsta atļauju piešķiršanu, cita starpā attiecas arī uz piesardzības principa neievērošanu atļauju piešķiršanas procesā un zinātnes aprindu paustām bažām saistībā ar riska novērtējumu;
- U. tā kā Komisija turpina piešķirt atļaujas ĢMO, neraugoties uz pašas atzītajām nepilnībām demokrātiskā lēmumu pieņemšanas procesā, dalībvalstu atbalsta trūkumu un Parlamenta iebildumiem;
- V. tā kā nav vajadzīgas izmaiņas tiesību aktos, lai Komisija varētu nepiešķirt atļaujas ĢMO, ja ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums pārsūdzības komitejā²¹;
1. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;
 2. uzskata, ka Komisijas īstenošanas lēmuma projekts neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002²² paredzētajiem vispārējiem principiem ir nodrošināt pamatu, lai garantētu cilvēku dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ĢM pārtiku un dzīvnieku barību, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;
 3. prasa Komisijai atsaukt īstenošanas lēmuma projektu un iesniegt komitejai jaunu projektu;
 4. atkārtoti mudina Komisiju ņemt vērā Savienības saistības saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes klimata nolīgumu, ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem; atkārtoti aicina īstenošanas aktu projektiem pievienot paskaidrojumu, kurā skaidrots, kā tiek ievērots princips “nenodarīt kaitējumu”²³;

²¹ saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 182/2011 6. panta 3. punktu Komisija “var pieņemt”, nevis “pieņem” īstenošanas aktu atļaujas piešķiršanas nolūkā, ja pārsūdzības komitejā nav sniegts pozitīvs atzinums ar dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma balsojumu,

²² Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

²³ Eiropas Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūcija par Eiropas zaļo kursu (OV C 270, 7.7.2021., 2. lpp.), 102. punkts.

5. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē deputātiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja²⁴; tomēr pauž dziļu vilšanos, jo kopš tā laika Komisija ir turpinājusi piešķirt atļaujas ĢMO importam Savienībā, lai gan Parlaments turpina pret to iebilst un vairākums dalībvalstu balso pret šādu atļauju piešķiršanu;
6. aicina Komisiju neatļaut herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu importu, ņemot vērā aizvien plašāku komplementāro herbicīdu izmantošanu un ar to saistīto risku bioloģiskajai daudzveidībai, pārtikas drošumam un darba ņēmēju veselībai;
7. vērš uzmanību uz to, ka grozījumos, ko attiecībā uz priekšlikumu Eiropas Parlamenta un Padomes regulai, ar kuru groza Regulu (ES) Nr. 182/2011²⁵, Eiropas Parlaments 2020. gada 17. decembrī pieņēma kā pamatu sarunām ar Padomi, ir norādīts, ka bez dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta Komisija nedrīkst piešķirt atļaujas attiecībā uz ĢMO; uzstāj, ka Komisijai ir jāievēro šī nostāja, un aicina Padomi turpināt darbu un steidzami pieņemt vispārēju pieeju šajā jautājumā;
8. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

²⁴ <https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf>

²⁵ OV C 445, 29.10.2021., 257. lpp.